

LA NISSAGA DELS VETERINARIS ANADON A LLEIDA

Dr. Jaume Roca Torras. Veterinari.

"LA NISSAGA DELS VERINARIS ANADÓN A LLEIDA"

Dr. Jaume Roca i Torras, Veterinari

ARTUR ANADON I PIRIS (1883-1942)

L'inici d'aquesta nissaga va esser en Artur Anadon i Pirs, encara que el seu pare ja era sots-oficial l'especialista del Cos Veterinari Militar. Artur va néixer el 27 de maig de 1883 a Barcelona, fill de pare militar i de mare menorquina.

Cursà el batxillerat a Mataró, estudià Veterinària a Saragossa, obtenint el títol el 13 de juliol de 1905 amb qualificació d'excel·lent.

Primer exercí a Eivissa. Però en contraure les febres pal·lúdiques, el metge li recomanà un clima sec. Per aquest motiu passà a Fatarella (Terra Alta), on va destacar en clínica equina.

Anunciades les primeres oposicions a Inspectors Provincials d'Higiene i Sanitat Pecuàries al 1909, es preparà intensament, aconseguint ingressar. Va ser destinat a Lleida, on romandrà fins a la seva mort, ocorreguda el 15 de juliol de 1942, a excepció del període 1929-30 (destinat a la duana de Port Bou), i de 1932 a 1934 (destinat a Madrid).

SITUACIO DE LA RAMADERIA A LLEIDA QUAN ES VA INCORPORAR ARTUR ANADON

Les estadístiques ramaderes (o millor dit cens ramader) que existien, eren, la primera la de 1865 (feta per la Junta General d'Estadística), seguida de la de 1891 (poc fiable), i la de 1905 (feta per la "Asociación General de Ganaderos del Reino"). Les estadístiques agrícoles i forestals han tingut sempre més exactitud que les ramaderes, per raons molt fàcils de comprendre. Els camps i els boscos són entitats ben visibles, poc variables i que no es poden amagar. El bestiar en canvi, de difícil recompte, grans variacions (neixements, morts), ocultacions, no està a la vista.

Primers censos ramaders de la província de Lleida:

Any	Cavalls	Mules	Ases	Boví	Oví	Porquí	Caprí
1865	5828	29294	43294	43993	316187	53937	52661
1891	2580	17263	23049	21865	158915	16815	15621
1908	4168	17554	27407	27772	229888	24174	30903

A partir de 1918, ja varen intervenir els Serveis d'Higiene i Sanitat Pecuàries, i encara amb les seves limitacions, milloraren la qualitat de les estadístiques ramaderes. En un principi només es comptaven els nombre de caps, més tard es classificaren per edats, sexe, races, i acabaren resultant més perfectes.

Fins el 1910 els veterinaris no estaven jerarquitats. Un cop acabaven la carrera, s'establien al seu poble o les rodalies. El ideal era establir-se en la capçalera de la comarca. El seu principal treball era la prevenció i cura de les malalties dels èquids, la "direcció" del ferrat d'aquests animals (alguns veterinaris tenien un establiment on es ferraven els èquids i es practicaven les cures).

En canvi, les altres espècies animals (bovi, ovi, porquí etc.) tenien una importància molt secundària. També era important la inspecció sanitària de les carns en aquelles poblacions que tenien escorxadors.

Les principals malalties dels equids comprenien les coixeres, trastorns digestius (colics) i les malalties respiratòries (asma, etc.), a part d'altres menys freqüents.

Quant a tractaments, es prodigaven les sagnies, les purgues, els fòcs (amb cauteri), les embrocacions, els emplasts i les cures radicals, els el·lectuaris amb el imprescindible quermes, els abscessos de fixació, els sedals, els antitèrmics, etc.

La farmaciola del veterinari consistia en amargs i tònic digestius, extractes vegetals, sals diürètiques, sulfat de coure com a tònic general i astringent, sals d'Epson per a purgar, oli de llinosa per a preparar "barreges", lisol com a desinfectant, acetat de plom, etc. Aquests medicaments s'aplicaven per la via tòpica o bé oral. Mes tard s'utilitzaren els injectables, com els sèrums, vacunes, l'arecolina, clorur de bari, cafeïna, eserina, pilocarpina, veratrina, ergotina, cocaïna, morfina, codeïna, i balsàmics (eucaliptol, gomenol i guaïacol).

Amb tots aquests esmentats, hem intentat reflexar la terapèutica d'aquells temps.

La ramaderia estava classificada en tres grups:

- Animals de treball (equids i bous de treball).
- Animals de renda (bovi, ovi, porquí, caprí), que donaven carn, llet, llana.
- Ramaderia menor (conills i aus)

Els animals de companyia era un "terme" que no es coneixia ni se'n parlava.

En els animals de renda, predominava la producció extensiva (pastures) en bovi, ovi i caprí, i les vaques de llet amb alimentació complementària.

En les cases de pagès predominava, sobretot, l'agricultura sobre la ramaderia, que era secundària (només alguns porcs i alguns vedells), i en ramaderia menor alguns conills i aus (gallines, oques, ànecs), que en petita part eren per a consum propi, i la resta es venia al mercat local. El nivell de vida en aquella època en el camp agrari era molt baixa, amb uns nivells d'analfabetisme elevats. Hem intentat pintar l'ambient rural dels anys en que Artur Anadon va començar a Lleida.

Quant a la ramaderia, era molt depenent de l'ambient climàtic i agrari, i podríem fer tres grups:

- Zona alta i de pastures.
- Zona de seca.
- Zona de regadiu.

ACTIVITATS DESENVOLUPADES

Artur, amb escassos mitjans econòmics i humans, inicià la tasca marcada pel Ministeri de

foment, en orientar i ajudar a les tasques dels veterinaris dels Ajuntaments, tant en matèria de inspecció sanitària en els escorxadors (en aquells que en tenien), com en matèria pecuària (vacunacions, mesures higieniques, etc.).

Quan Artur va arribar a Lleida, el Col·legi de Veterinaris ja estava fundat des de 1906, i tenia com a president a Francesc Blavia i Codolosa. Tenia pocs col·legiats i poques activitats, però ja existia un petit col·lectiu. Anys més tard, Artur intervingrà activament en el Col·legi.

En 1913 neix el moviment per la creació de la "**Federació Regional Catalano-Balear**" per a defensar els drets i obligacions dels veterinaris. Artur els orientà administrativament i buscà tots els recursos de legislació per donar-los autoritat i poguessin complir millor els seus deures. Aquesta federació no va tenir l'èxit esperat perquè els col·legis provincials volien tenir certa autonomia. Va aconseguir que autoritats provincials ajudessin a que els veterinaris cobressin les seves Titulars, ja que els ajuntaments es retardaven en els pagaments.

A partir de 1914, Artur entrà a formar part de la Junta del Col·legi de Lleida com a vice-secretari, en 1915 com a vocal i el 1918 com a tesorero (a excepció del període 1929-32, que estigué a la duana de Portbou.). Col·laborà a crear i donar més vigor a l'entitat col·legial, que considerava imprescindible per a acabar amb les diferències internes inútils i en lluitar contra el intrusisme, així com a aconseguir mitjans per tal que els veterinaris poguessin desenvolupar millor les seves tasques en pro de la ramaderia.

En 1916, el Col·legi publicà el seu butlletí amb el nom de "**Lleida Pecuària**", que canvia en 1918 amb el nom de **Butlletí**, fins el 1928, en que s'acorda publicar-ne un de conjunt dels quatre Col·legis catalans. *"Lleida"*
Butlletí

En 1919 va ser Subdelegat de Veterinària fins el 1926, en que voluntàriament va presentar la dimissió i passa a l'excedència, de manera que un altre veterinari fos subdelegat i així la professió tingués dos representants en la Junta Provincial de Sanitat. També va ser veterinari higienista per oposició. Organitzà els Serveis en el Laboratori Municipal de Lleida, donant cursos de reciclatge a veterinaris de la província.

Artur Anadon va aprofitar els seus viatges a Madrid (bé per la "**Unión Nacional**", bé en raó del seu carrec) per a fer gestions a favor del Col·legi. En novembre de 1927 representa en Madrid al Col·legi a l'Assemblea de la Federació de Col·legis Veterinaris d'Espanya. El 1923 es feu obligatòria la col·legiació, i a Lleida comença una activitat acadèmica.

Fins els anys 1920, el que el preocupà molt eren les epizooties del bestiar, pel seu caràcter col·lectiu i les pèrdues que produïen; va fer campanya per l'ús de sèrums i vacunes per a la ramaderia, i que al principi s'havien de importar de França, fins que es fundà a Barcelona el primer laboratori espanyol de sèrums i vacunes amb el nom de **INVENA**, dirigit pel veterinari, llavors resident a Barcelona, Caietà López i López.

Tot això comporta un major cens ramader de la província de Lleida:

Anys	Cavalls	Mules	Ases	Bovi	Ovi	Cabrum	Porqui
1918	9545	34306	32548	37250	277598	37807	67085
1921	9252	34046	29111	34591	258773	34966	66824
1925	8659	25818	29959	35257	257714	37302	93870
1929	8461	28213	21410	36960	266595	41527	-

Comparat amb 1908, a més del nombre de caps (augment principalment en cavalls, mules, bovi, cabrum i pores) hi ha un millor rendiment per cap de bestiar (aquesta diferència era important.).

Més tard, el setembre de 1934, per la seva valua, fou requerit als serveis centrals. Al arribar el juliol de 1936, degut a un viatge oficial, es troba fora, i durant la Guerra Civil, passa a ser administrador de l'Hospital d'Àvila.

El 23 d'abril de 1938 es formà una Junta Gestora del Col·legi de Veterinaris integrada pels veterinaris Artur Anadon i Piris com a president i Francesc Bordabla. En Francesc Blavia, que havia conservat tota la documentació del Col·legi, la reintegrà a l'esmentada junta. El 15 de desembre de 1940 fou elegit president del Col·legi en Lluís González Monge.

En Artur Anadon i Piris, continua en el mateix càrrec d'abans, però amb el nom de Cap Provincial de Ramaderia de Lleida, i continua la mateixa tasca, amb el inconvenient de les destruccions de la Guerra Civil, que havien afectat molt a Lleida. Artur Anadon, a més a més, fou present en moltes activitats ciutadanes.

CONSIDERACIONS FINALS

En Artur va ser un veterinari amb vocació. Va exercir la clínica equina en els seus primers anys i amb gran encert.

No va ser ni científic, ni escriptor, però va ser un gran administrador, amb grans dots d'organitzador, i el seu lema era "treballar amb constància". Era un gran senyor i amb molt de caràcter. Dedicà tota la seva vida a la professió i a la millora de la ramaderia i dels seus productes pecuaris.

Gran amic de D. Dalmacio García Izcarra, Pedro Moyano, Santos Aran i altres grans figures de la Veterinària.

Artur Anadon tingué la satisfacció de comprovar que la Veterinària lleidatana el va recolzar en tot moment i el premià amb nombroses atencions. Morí en 1942, als 59 anys d'edat.

A Artur li segueixen dues generacions de veterinaris.

10-2-1915 1986
96

RAMON ANADON I PINTO. (1915-1986)

DADES PERSONALS

10-2-1915
Va néixer al 1915 a Lleida. Fill i pare de veterinaris. Realitzà els seus estudis de Veterinària a l'Escola Superior de Veterinària de Madrid, amb 9 Matricules d'Honor, 17 Excel·lents, 5 Notables i 4 Aprobats. Fou el millor expedient de la seva promoció, acabant els estudis el 1936. Va fer el grau de Llicenciatura en Veterinària amb la qualificació d'Excel·lent a la Universitat de Saragossa (1949). Realitzà els cursos monogràfics del Doctorat a la Universitat Complutense de Madrid.

CURSOS D'ESPECIALITZACIÓ I DIPLOMES

Acabada la carrera realitzà alguns cursos d'especialització en diversos centres, entre ells a la Facultat de Farmàcia de Granada (Parasitologia), a l'Escola Nacional de Sanitat de Madrid (Ràbia), al Patronat de Biologia Animal de Madrid (inseminació artificial), a la Facultat de Veterinària de Saragossa (nutrició animal), entre d'altres.

ACTIVITATS PROFESSIONALS

Inspector municipal veterinaris per oposició de l'Ajuntament de Lleida, havent ocupat els càrrecs de Director de l'Escorxador Municipal, Director del Laboratori Municipal d'Hygiene, Inspector de Mercats i Director de la Inspecció de Proveïment de llet de la ciutat de Lleida.

Ingressa per oposició amb el número 1 de la seva promoció en el Cos Nacional de Veterinaris del Ministeri d'Agricultura (1941).

Va ser sots-Cap provincial de Ramaderia de Lleida (1941-42), després Cap Provincial de Ramaderia (1942-72), Cap Provincial de Industrialització i Comercialització Agrària (1972-82), i finalment Cap de la Secció Tècnica Especial de Suport d'Agricultura de Lleida, fins a la seva jubilació el 1984.

Durant el temps que va de 1966 a 1972 també va ser Inspector Provincial de Sanitat Veterinària a Lleida.

ACTIVITATS COL·LEGIALS

Ha exercit, per votació, els càrrecs dins el Col·legi de Veterinaris de Lleida, la Secció Tècnica (1943), vocal (1946), i Secretari (1948). Fou designat President d'Honor el 1974.

El 1942 fundà la revista "**Llérida Ganadera**", editada pel Col·legi de Veterinaris de Lleida, i la va dirigir fins el 1958, i que després passà a denominar-se "**Lleida Pecuària**".

ACTIVITATS CIENTÍFIQUES

A més dels cursos d'especialització que va realitzar a diversos centres espanyols un cop acabada la carrera, el 1942, fou nomenat tècnic per l' "Estudi sobre les malalties dels equids" en la Comissió de Investigació i Experiència ramadera creada per la Direcció General de Ramaderia del Ministeri d' Agricultura

Fou vice-president de la Societat Veterinària de Zootechnia (secció de Saragossa) al 1945-48.

El 1946 fundà l'Acadèmia Provincial Veterinària de Lleida dins el Col·legi, ja que era el Cap de la Secció Tècnica, aconseguint algunes reunions tècniques, i si bé l'assistència no era nombrosa si que va ser l'embrió de futures realitzacions.

El 1957 col·laborà en l'organització i desenvolupament dels Cursos d'Anàlisi Clínics, de Cirurgia i de Castracions a Lleida.

El 1963, fundà la Secció d'Estudis Veterinaris dins del Institut d'Estudis Ilerdenes del Patronat "**Josep Maria Cuadrado**" del Consell Superior de Investigacions Científiques. Va ser Membre de Número i Vice-President Primer del "**Institut d'Estudis Ilerdenes**" en 1962. Ja al 1978 s'havien celebrat 145 conferències i col·loquis, en les que intervingueren cinc degans de facultats, dos Directors Generals de Ramaderia, disset Catedràtics, diversos Caps de Departaments de Ministeris, del Patronat de Biologia Animal, vint-i-dues personalitats estrangeres, així com destacats companys de la província de Lleida. En Ramon Anadon, hi donà algunes d'elles.

Va ser membre de "**The World's Poultry Science Association**", Soci Fundador de l'Associació de Parasitòlegs Espanyols, Soci Numerari de la "**Societat Espanyola de Bromatologia**", Membre de la "**National Geographic Society of EE.UU.**", entre d'altres.

En 1974, vocal de les "**Primeres Jornades Internacionals de Nutrició Animal**" celebrades a Lleida.

TASCA SOBRE FORMACIÓ VETERINÀRIA

Una de les principals preocupacions d'en Ramon Anadon va ser la millora de la formació tècnica i continuada dels veterinaris, començant per ell mateix, que ja realitzà varis cursos d'especialització en diversos centres d'arreu d'Espanya.

Amb aquest motiu, dins del col·legi fundà la revista "**Lleida Ramadera**" el 1942, i que dirigí fins el 1958. També instaurà les "**Tertúlies veterinàries**", amb la finalitat de reunir periòdicament a veterinaris, a fi de que comentessin temes veterinaris. Més tard, el 1946, fundà l'Acadèmia Provincial Veterinària de Lleida, amb la finalitat de donar-li major amplitud, encara que la presència al principi era poc nombrosa, però va ser un petit començament. Quan ja si que va tenir èxit va ser el 1963 en fundar la Secció d'estudis Veterinaris dins del Institut d'Estudis Ilerdenes del C.S.I.C.

TREBALLS PUBLICATS

Ha publicat gran nombre de treballs de divulgació, doctrinals i de revisió sobre aspectes veterinaris i ramaders.

El 1942 fundà la revista "^{*"Serida Gaudera"*}~~Lleida Ramadera~~", a la qual va ser l'autor de moltes de les editorials. Dins d'aquesta, publica, entre altres articles:

- Producció d'ous
- Estudi del latirisme i la seva presentació en la província de Lleida
- Organització de la classificació d'ous en el comerç i les granges (ponència presentada a Barcelona al maig de 1946)
- Ramaderia provincial i les seves possibilitats de millora (ponència presentada a la Junta Provincial d'Ordenació Econòmica al març de 1948)
- Control de la frescor de l'ou i el seu estampillat (presentat a la III Assemblea Nacional d'Avicultors al juliol de 1948)
- Primer concurs comarcal de bestiar de Cervera (1949)
- Comentari al Reglament de parades particulars de sementals equins (1949)
- Ramaderia Provincial i les seves possibilitats de millora (pel Pla d'Ordenació Econòmica i Social, 1950)
- La ramaderia lleidatana en la Internacional del Camp a Madrid (anys 1951 a 1952)
- La cria porquina a les comarques de Lleida i les seves possibilitats (1954)
- Malalties dels animals transmissibles als homes (1956)
- Aspectes ramaders de la Fira de Sant Miquel (1956)

Tambe publica molts articles en el butlletí de la "**Junta provincial del Foment Pecuari de Lleida**", de la qual era secretari, i a partir del 1947 va passar a ser director. Aquests articles eren de caràcter divulgatiu, i anaven dirigits principalment a ramaders i pagesos.

HISTÒRIA DE LA RAMADERIA A LLEIDA I LES SEVES COMARQUES DURANT EL PERÍODE DE 1940 A 1985

Quan Ramon Anadon es va incorporar al seu destí a Lleida, es va trobar amb una ramaderia molt afectada i disminuïda per la Guerra Civil (1936-39), ja que Lleida va ser front militar durant gran part del conflicte. En acabar la mateixa, es va treballar per reprendre l'activitat ramadera i agrícola, amb els escassos mitjans de que llavors es disposaven.

El cens ramader, per caps, a la província de Lleida a l'any 1940 era:

Cavalls	Mules	Ases	Bovi	Ovi	Capri	Pores
6472	27588	12240	34298	171724	84080	41360

Com es pot comprendre, en aquell temps predominava la producció de bestiar extensiu, a base de pastura (ens referim principalment als remugants). El bestiar que rebia més atencions era el vaquí de llet. El bestiar perquè estava estabulat, però la seva alimentació era molt desequilibrada.

per la qual cosa els seus rendiments no eren alts.

Els animals que més es cuidaven eren els èquids, en especial els cavalls i les mules, per ser molt útils com a animals de transport i pels treballs agrícoles. El veterinarí d'aquells temps es dedicava principalment a cavalls i mules, i si en la comarca hi havia vaques de llet, també s'hi dedicava (els parts distòcies, les hipocalcèmies, les mamitis, la brucel·losi i la tuberculosi eren els principals problemes).

El porquí tenia el problema de les malalties roges i la pesta porquina, etc. Les altres espècies ramaderes eren tractades més esporàdicament.

En els pobles que també tenien escorxador, també hi havia feina per al veterinarí, per a comprovar l'estat sanitari de les canals, i l'examen triquinoscòpic de les canals porcines.

- A principis dels anys 40: Encara era bastant estès l'ús de les fórmules magistrals, ja que n'hi havia pocs específics d'ús veterinarí. Algunes d'aquelles especialitats varen néixer a les farmàcies, però a partir de 1940 varen sorgir a Catalunya, i en especial a Barcelona i rodalies els primers laboratoris d'especialitats farmacèutiques veterinàries, la qual cosa va fer que disminuís l'ús de les fórmules magistrals. En aquesta dècada apareixen les sulfàmidcs, hormones, antiparasitaris, correctors vitamínics, i cap el final, els antibiòtics (penicil·lina i estreptomícina).

- Dècada dels 50: Es va iniciar la ramaderia intensiva, començant pels pinsos compostos i l'avicultura, i a més s'estén la inseminació artificial, principalment en vaquí.

El 1959 el veterinarí Jaume Alsina inicia en la població de Guissona una cooperativa de pinsos compostos, que anys més tard arribà a ser la cooperativa agropecuària més gran de tot l'estat espanyol, amb més de 20000 associats, més de mil lloes de treball i aportant al mercat més de 200000 tones de carn.

- Dècada dels 60: s'inicia l'explotació porquina intensiva, a la que seguiran el vacu de carn i la cunicultura. També comencen els tractaments col·lectius en l'aigua de beguda a l'avicultura i amb els pinsos a la ramaderia. Podem dir que ja ha aparegut la Patologia de Col·lectivitats. Gran època d'expansió dels pinsos i de la ramaderia.

- Dècada dels 70: A la ciutat apareix la clínica de gats i gossos, i també la integració a la ramaderia, en la qual el ramader aporta les granges, instal·lacions i la mà d'obra, i l'empresa de pinsos aporta els animals, els pinsos i el servei tècnic veterinarí.

- Dècada dels 80: Els petits col·lectius ramaders i laboratoris són absorbits per les grans empreses i multinacionals. A les ciutats augmenta la clínica d'animals de companyia. La clínica individual quasi queda limitada a animals de companyia, vaquí de llet i al equí, que torna com a animal d'esport i de lleure.

ACTIVITATS RAMADERES

Quan el 1942 en Ramon Anadon es troba amb la situació de postguerra a la ramaderia, inicià una tasca sobre el impuls ramader, tant a Lleida com a ses comarques, dins dels limitats recursos de

que disposava. Com a Secretari de la Junta de Foment Pecuari, contribuï tant com va poder, donant consells i normes sanitàries i de millora ramadera. Publica nombrosos articles de divulgació en el Butlletí de l'esmentada Junta de Foment Pecuari.

Participà en l'organització de més de vint concursos de bestiar, principalment d'èquids (cavalls, mules i també ases), bovi (del país, suïsses, holandeses), de pores, etc., fets principalment en les poblacions de Lleida, Ibars de Urgell, Bellver de Cerdanya, Vielha, etc.

El 1947, en ser director del **Butlletí de la Junta**, intensificà la publicació d'articles de divulgació ramadera.

El 1964, al ser elegit President del Sindicat Provincial de Ramaderia, promogué més la ramaderia i els productes pecuaris, i les seves indústries en les seves vessants diverses, donant orientacions i facilitats, per així estimular els ramaders i les empreses pecuàries.

En la Fira de Sant Miquel, a més del caràcter agrícola que ja tenia, va intensificar la participació ramadera i de les seves indústries, augmentant els concursos, no sols morfològics, sinó també de rendiments de bestiar, publicant varis articles sobre aquesta temàtica.

Amb els anys la ramaderia s'anava especialitzant cada vegada més. Aquestes innovacions van fer que les produccions animals (carn, llet, ous, etc.) augmentessin cada dia més, i Lleida i les seves comarques, passaren a ser les primeres de l'Estat espanyol en porquí, i molt destacada també en altres espècies ramaderes (avicultura, ovi, bovi, conills...).

Tot això fou possible gràcies a les cooperatives ramaderes, empresaris, ramaders, tècnics, veterinaris, etc. La ramaderia evolucionà moltíssim. Els petits ramaders s'associaven o desapareixien, i les empreses petites es fusionaven o eren absorbides.

Ara bé, la producció animal augmentà fabulosament, passant dels 14 Kg de carn i derivats que menjava a l'any un lleidatà als 40, als 75 Kg per persona del 1985.

ACTIVITATS CULTURALS I SOCIALS EN LA SEVA CIUTAT NATAL

Entre altres desenvolupà les següents:

- Secretari del Casino de Lleida.
- Vocal de la Càmera de la Propietat de Lleida (1945)
- Secretari, i més tard Tresorer de l'entitat científico-cultural "**Caliu Ilerdene**", de gran prestigi, de la qual rebé, el 1996, la Medalla de Plata.
- Membre Fundador de la Societat Protectora Provincial d'Animals i Plantes (1965).
- Soci Fundador i Membre Directiu de la revista "**Ciutat**", i en la qual també publicà nombrosos articles.
- Membre Fundador i Membre de la Junta Directiva del diari interprovincial "**Diari de Lleida**".

Són de importància històrica els treballs publicats en la revista **ILERDA** del Institut d'Estudis Ilerdencs (C.S.I.C.) sobre aspectes històrics de la ciutat de Lleida, com "Iconografia de la Catedral (Seu Vella)" del 1956, etc. Els esmentats treballs estan referits en un gran nombre de

publicacions. També en treballs sobre Història de la Veterinària Ilerdenca ("Veterinaris Residents en la Ciutat de Lleida, des de 1836 a 1936").

SITUACIÓ DE LA RAMADERIA I INDÚSTRIES PECUÀRIES DE LLEIDA I COMARQUES L'ANY 1985 (any de la jubilació de Ramon Anadon)

Cens de ramaderia (en caps) al 1985:

Bovi	Ovi	Capri	Cavalls	Mules	Ases	Pores
98457	368607	8769	1678	645	163	2461040

Cens de productes agraris (en tones, litre i milers de dotzenes respectivament) al 1985:

Carn	Llet	Ous
224859	135183000	24005

***FONT: Anuari Estadístic de Catalunya, 1986. Generalitat de Catalunya.**

- Bestiar Vaquí de llet: De les deu associacions de la Federació Frisona de Catalunya, cinc pertanyen a Lleida, les de Noguera, la Terra de Ponent, del Bovi de Urgell, del Pallars, i la de l'Alt Urgell.
- Bestiar porquí: De les 38 explotacions associades que pertanyen a l'Associació Nacional (ANPS), vuit corresponen a Lleida i comarques.
- Avicultura: Entre altres hem de destacar les següents empreses: Agropecuària de Guissona SCL, COPAGA de Lleida, Conavisa de Tarrega, etc.
- Escorxadors i empreses càrniques: Tenint en compte l'alt cens ramader del bestiar porquí (primer a l'Estat espanyol), vacú i d'aus, es logia que existeixin molts i grans escorxadors i empreses càrniques com: Agropecuària de Guissona, COPAGA de Lleida, l'Agudana de Cervera, etc.
- Indústries làcties: Aquí també hem d'assenyalar l'alt cens de vaquí lleter de qualitat, i empreses destacades com Granges Castelló de Mollerussa, la Cooperativa del Cadi, de la Seu de Urgell, etc.
- Pinsos compostos: que han estat la base d'una molt important ramaderia intensiva i amb fàbriques molt importants com l'Agropecuària de Guissona, Vall Companys de Lleida, Cooperativa Artesa de Segre, etc.

La producció anual de pinsos compostos de Lleida i les seves comarques avui dia es de 2641000 tones (corresponents per quantitats i per aquest ordre a les següents espècies: porquí, aus, boví, conills i finalment a ovi).

CONDECORACIONS I DISTINCIONS

- La biografia, molt resumida, figura a la Gran Enciclopèdia Catalana. (2ª edició).

- "Encomienda de la Orden Civil del Mérito Agrícola".
- President d'Honor del Col·legi Oficial de Veterinaris de la Província de Lleida. (1974)
- Medalla "Francesc Macià", mèrit al treball de la Generalitat de Catalunya. (1996).
- Medalla de Plata de l'Associació del Cos Nacional Veterinari.
- Medalla de Plata del "Calu Herdenc" (1996).

SA PERSONALITAT

Podem afirmar d'ell la seva gran vocació veterinària, la seva intel·ligència i la seva capacitat de treball, posades de manifest ja en les seves èpoques d'estudiant i d'exercici professional. Els seus cursos d'especialització li han permès de tenir un profund coneixement de la professió.

La seva alta capacitat d'organització li va permetre de participar en nombroses activitats.

A les fotografies sempre era l'últim de la fila, però en la feina sempre estava en primera línia! Els més de cinquanta anys de vida professional ho avalen, i això li va permetre de ser apreciat per moltíssima gent.

Amb la seva distingida muller, Isabel Navarro, va tenir vuit fills: cinc d'ells segueixen el camí de la Veterinària: Artur, Enric, Lluís, Ignasi i Jordi. Els altres fills, Ramon, Maria Isabel i Maria Carme, segueixen altres camins, però tots amb la mateixa línia d'activitat que varen veure en els seus pares.

ARTUR ANADON I NAVARRO

Va néixer a Lleida el 1946, fill de veterinari, i germa de quatre veterinaris. Estudia a Madrid, i finalitza els estudis el 1971 amb la qualificació d'Excel·lent i Premi Extraordinari. Doctor en Veterinària amb Excel·lent cum Laude.

ACTIVITAT DOCENT

- Professor ajudant de Toxicologia i Farmacologia de la Facultat de Veterinària de Madrid (1972).
- Professor adjunt (1978).
- Professor Agregat Numerari de la Facultat de Còrdova (1981).
- Catedràtic Numerari de la Facultat de Lleó (1982).
- Professor Numerari de Farmacologia de la Facultat de Medicina de Madrid (1988).
- Catedràtic de la Universitat Complutense de Madrid en Toxicologia i Legislació Veterinària (1991).

AREES DE CONEIXEMENT

Farmacologia, Toxicologia, Terapèutica, Legislació Sanitària i Veterinària Legal.

ADMINISTRACIÓ ESTATAL

Ingrés al Cos de Veterinaris Titulars per oposició (1975).

Ingrés per oposició al Cos Nacional Veterinari (1977).

ACTIVITAT INVESTIGADORA

Es tan extensa i intensa que en farem un resum sintètic:

- Càrrecs i projectes desenvolupats	10
- Nomenaments nacional	9
- Nomenaments internacionals	11
- Estances a l'estranger	Bastants (a França, UK, etc.)
- Treballs publicats	78
- Llibres i monografies	32
- Direcció de Tesines	5
- Comunicacions a congressos nacionals	72
- Comunicacions a congressos internacionals	80
- Ponències	38
- Taules rodones	6
- Cursos com a professor	43
- Cursos impartits	21
- Cursos rebuts	12
- Beques i ajudes rebudes	9
- Col·laboració en l'organització de congressos	42
- Membre de societats nacionals	4
- Membre de societats internacionals	9
- Etc.	

Si bé ell treballa a Madrid, de tota la tasca que està desenvolupant, no només ens beneficiem els veterinaris, tècnics i científics, sinó la societat en general, i a tot el país.

Artur Anadon ha vingut moltes vegades a Catalunya, a donar cursos, conferències, etc., de les seves especialitats, que com ja sabem, són: Farmacologia, Terapèutica, Toxicologia, Legislació Sanitària, i Veterinària Legal.

President del "Consejo de Evaluación de Medicamentos veterinarios en España" y "Delegado en Bruselas".

RESUM DE LES SEVES ACTUACIONS A CATALUNYA

- A Lleida:

- 1972: A la revista **Herdia**. XXXIII, 319-333.
- 1975: A **Lleida Pecuària**, p. 2-158.
- 1978: Quimioteràpies en Veterinària. Col·legi de Veterinaris.
- 1980: Jornades Tècniques INCOPORC-2.
- 1991: Residus en carns. Col·legi de Veterinaris.
- 1991: Quinolones. Esfave.
- 1995: Antibiótics i anabolitzants. Universitat de Lleida.

- Simposis WPSA(Avicultura):

- 1985: XXIII. Barcelona.
- 1988: XXVI. Reus.
- 1989: XXVII. Barcelona.
- 1991: XXIX. Barcelona.
- 1995: XXXII. Barcelona

- A EXPOAVIGA(Barcelona):

- 1989: Simposi colistina.
- 1991: Implex-Química.
- 1991: ASEMAZ.
- 1995: ANAPORC (simposi).

- A la Facultat de Veterinària (Bellaterra-Barcelona):

- 1992-II Simposi de la Societat Espanyola d'Animals de Laboratori.
- 1993-Residus en bestiar porquí.
- 1995-Residus en bestiar porquí.

- Altres a Barcelona ciutat:

En dotze ocasions.

JOSEP IGNASI ANADON I NAVARRO

Va néixer a Lleida el 1956. Estudià Veterinària a la Facultat de Madrid, finalitzant la carrera el 1978.

CURSOS I DIPLOMES POST-GRAU

- Pràctiques de Veterinària rural a Samatau (França).
- Seminari de perfeccionament: Veterinaris d'Escorxador i de Partit, Lleida 1992.

Ha realitzat diversos cursos d'especialització de clínica de petits i grans animals.

OPOSICIONS I CONCURSOS

- Veterinari del Cos Titulat Superior de la Generalitat de Catalunya, per oposició i.
- Interventor Sanitari a la comarca de la Noguera des de 1990.

LLUÍS ANADON I NAVARRO

Va néixer a Lleida el 1957. Comença els estudis de Veterinària a Saragossa, però els acaba a la Facultat de Madrid el 1979, amb Premi Extraordinari. Obtingué el doctorat el 1993 amb Apte cum Laude.

OPOSICIONS I DESTINS

- Veterinari del Cos Nacional, per oposicions, 1982.
- Cap de Secció de Ramaderia de Lleida, 1983.
- Institut d'Investigació i Desenvolupament Agrari de Lleida i al centre UdL-IR.T.A., 1986.

Ha publicat diversos treballs científics i presentat comunicacions a congressos nacionals i internacionals.

ENRIC ANADON I NAVARRO

Va néixer a Lleida en 1954. Realitza els estudis de Veterinària primer a Saragossa, i els acaba a Madrid en 1976.

OPOSICIONS

- Ingressà per oposició al Cos de Veterinaris Titulars en 1976. -Ingressà per concurs oposició al Cos Nacional Veterinari en 1980, passant destinat al Laboratori de Sanitat i Producció Animal d'Algete (Madrid); actualment és director adjunt.
- "Stage" de tres mesos en els Serveis de la Comunitats Europees, a Bruseles, en la inspecció veterinària B5 (1985).

Ha realitzat diversos cursos i treballs científics

JORDI ANADON I NAVARRO

Va néixer a Lleida el 1960. Després estudia Veterinària a la Facultat de Madrid, acabant al 1985.

FORMACIÓ POST-GRAU

Entre d'altres: cursos d'Endoscòpia digestiva, de Radiodiagnòstic general, d'Odontologia veterinària, etc.

ACTIVITAT PROFESSIONAL

Especialista en clínica de petits animals a Lleida.

BIBLIOGRAFIA:

- 1.- Anadon Pinto, R. "Biografía de algunos veterinarios llerdenses" Lleida Pecuaria, Març 1981 Lleida.
- 2.- Anuari Estadístic de Catalunya-CDIC. Generalitat, Barcelona, 1986.
- 3.- Anuario Estadístico de España 1942, Ministerio de Trabajo, Dirección general de estadística Madrid.
- 4.- Arxius del Col·legi Oficial de Veterinaris de Lleida, 1985.
- 5.- Dolado Gómez, Fernando, "Datos comentados de la Historia de Colegio de Veterinarios de Lérida", 1987.
- 6.- Gallego Martínez y colaboradores, "Estadísticas Históricas de la Producción Agraria Española, 1859-1935", M.A.P.A., Madrid, 1991.
- 7.- Lérida Ganadera, Revista del Colegio de Veterinarios de Lérida, 1942-1957.
- 8.- Lérida Pecuaria, idem, 1966-1978.
- 9.- Lleonart Roca, F. "La Terapéutica Veterinaria hace 50 años", Terap. Vet. Biofarm. Nov. 1979, p.40-45, Barcelona.
- 10.- Roca Torras, J. "Història de la Veterinària a Catalunya (1400-1980)", Facultat de Veterinària de la U.A.B. Bellaterra, Tesis doctoral, 16-6-1992.
- 11.- Roca Torras, J. "Historia de los medicamentos veterinarios en Catalunya, y de sus laboratorios farmaceutico-veterinarios", Real Academia de Farmacia de Catalunya, Barcelona, 1993.
- 12.- Servei de Ramaderia, "Dades de producció de pinsos a Catalunya el 1995", Catalunya rural i agrària, nº28, p.12-14, Barcelona.
- 13.- Talegón Heras, F. - "Biografía de Ramón Anadón Pinto", Madrid, Enero 1997.